

Ιστορικός ναός στη Θεσπρωτία παίρνει την παλιά μορφή του...

/ [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#)

Ιστορικός ναός στη Θεσπρωτία, στο Πολύδροσο Παραμυθιάς, παίρνει, με πρωτοβουλία του δραστήριου ιερέα Δημητρίου Μαρτίνη, την παλιά μορφή του. Δηλαδή αφαιρούνται τα ανακαινιστικά στοιχεία, ώστε να φανερωθεί ο μνημειακός του χαρακτήρας. Ο π. Δημήτριος αναφέρει σχετικά: «Από το 2009 και μετέπειτα το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο έβαλε σαν στόχο της 10/ετίας την όσο το δυνατόν πλησιέστερη αποκατάσταση και ανάδειξη του ναού στην μορφή που είχε πριν τις αναστηλωτικές εργασίες του 1970 ώστε να ανταποκρίνεται η εξωτερική τουλάχιστον εμφάνιση του στις απαιτήσεις του όρου: Διατηρητέο Μνημείο». Για το ναό του αγίου Δημητρίου έχει γράψει ο ίδιος: «

Η κεραμοπλαστική επιγραφή πάνω από την κόγχη του ιερού που φέρει τα γράμματα ΖΠΕ΄, και δηλώνουν το έτος κτίσεως του ναού, σύμφωνα με την αρχαιοελληνική γραφή και τον βυζαντινό τρόπο χρονολόγησης. ΖΠΕ΄ σημαίνει 7085 έτη από κτίσεως κόσμου. Αφαιρώντας από το 7085 τον αριθμό 5508 προκύπτει το έτος 1577(κατά τους 70 σοφούς που μετέφρασαν την Παλαιά Διαθήκη στην αρχαιοελληνική γλώσσα στην Αλεξάνδρεια τον β΄π. Χ. αιώνα, τότε δημιουργήθηκε ο κόσμος) . Κάτω από το παχύ στρώμα του σοβά υπάρχει ο πετρόκτιστος τοίχος πάνω στον οποίο στερεώθηκε η επιγραφή και κάτω από αυτόν ακόμα παλαιότερος τοίχος. Αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι υπάρχουν τάφοι και κάτω από τα θεμέλια οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπήρχε ακόμα πιο παλιός ναός στον ίδιο χώρο . Αυτό συμβαδίζει και με το γεγονός ότι διασώζεται στη μονή Σωσίνου,(κοντά στον Παρακάλαμο) στο βιβλίο της Προσκομιδής προς μνημόνευση, εγγραφή με ονόματα κατοίκων Βλαχωρίου, της εποχής του 15ου αιώνα.

Σύμφωνα με διηγήσεις παλαιότερων χωριανών που καταγράφηκαν, ο Αϊ-Δημήτρης επλήγη δύο φορές από πυρκαϊά, η πρώτη είναι άγνωστη, ενώ η δεύτερη ήταν το έτος 1888. Για την μορφή του ναού πριν από αυτήν την χρονολογία δεν έχουμε πληροφορίες. Εκείνο το έτος έγινε μια αναστήλωση που έδωσε την βασική τοιχοδομή που διασώζεται μέχρι σήμερα. Μάλιστα πριν την αναστήλωση του 1888 υπήρχε η σκέψη ο ναός να κτισθεί στην θέση που είναι ο Αϊ-Λιάς σήμερα, όμως αυτό τελικά δεν έγινε χάρη στη σθεναρή αντίδραση του Χρήστου Δημ. Μαρτίνη (διήγηση Σωτηρ. Αποστ. Μαρτίνη). Τότε προστέθηκε το τμήμα από την σημερινή κύρια είσοδο και δυτικά αυτής (πρώην γυναικωνίτης), καθώς και το αίθριο στη βόρεια πλευρά του ναού(χαγιάτι). Το έτος 1910 ανοικοδομήθηκε το παλιό καμπαναριό. Από την φάση 1888 - 1970 διασώζονται πολλές φωτογραφίες, τμήματα του τέμπλου, εικόνες του έτους 1889, ο μπρούτζινος πολυέλαιος, αρκετά λειτουργικά βιβλία και ιερά σκεύη. Πολλά από αυτά βρίσκονται στο Μουσείο του χωριού. Αξίζει να αναφέρουμε ότι διασώθηκε χάλκινο ρωμαϊκό κράνος του 2ου π.Χ. αιώνα που είχε χρήση καρβουνοδοχείου, το σήμαντρο, ένα Ευαγγέλιο του έτους 1811 και ένα Τετραβάγγελο που δεν φέρει ημερομηνία, η γραφή του όμως παραπέμπει στις πρώτες έντυπες εκδόσεις (αρχές 17ου αιώνα). Ο ναός δεν ήταν αγιογραφημένος σε αυτήν την χρονική περίοδο, εκτός από μία μόνο τοιχογραφία στην κόγχη της Προσκομιδής, άγνωστης χρονολογίας, η οποία δυστυχώς δεν διασώθηκε, αλλά αντικαταστάθηκε με νεώτερη το 1971 (Η Άκρα Ταπείνωσις). Γύρω από το ναό ήταν το νεκροταφείο και στην δυτική πλευρά του υπήρχε οστεοφυλάκιο. Με τις εργασίες ανακαίνισης ο χώρος ανασκάφθηκε και διαπιστώθηκαν τρία επίπεδα ταφής, όλα τα οστά συγκεντρώθηκαν σε μεταλλικά κιβώτια και μεταφέρθηκαν στο νέο Κοιμητήριο στα όρια του οικισμού.

Στη βόρεια πλευρά του χώρου υπήρχε πέτρινο κτήριο με ισόγειο και όροφο, ονομαζόμενο κονάκι, που χρησιμοποιήθηκε σαν σχολείο μέχρι το 1930 και σαν κατοικία του ιερέα ή του δάσκαλου όταν ήταν ξενοχωρίτες και κατεδαφίστηκε τη δεκαετία του 1950. Ο χώρος που καταλάμβανε έγινε κήπος και τοποθετήθηκε εκεί η προτομή του Αναστ. Αναγνωστόπουλου. Κατά μια πληροφορία χτίσθηκε το 1864. Το έτος 1875 ήταν γραμμένο στο κτηματολόγιο του ναού, που διασώζεται στη Μητρόπολη Παραμυθιάς, χαρακτηρισμένο ως σχολείο. Σύμφωνα με μια θεωρία των ερευνητών ο ναός σε μια πρώιμη φάση του ήταν μοναστήρι ή μετόχι μονής και το κτίσμα αυτό ήταν το κελί (κονάκι) των μοναχών.

Την ανανεωτική μανία του 1970 δεν απέφυγε ούτε η Αγία Τράπεζα, της οποίας η πλάκα εντοιχίσθηκε στο νέο καμπαναριό και όλα κατέληξαν σε μια λαμπρή τελετή εγκαινίων υπό τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Μακαριστό Νικόλαο. Διασώθηκε όμως ως είχε το εξαιρετικό λιθόστρωτο δάπεδο, που στην αρχή καλύφθηκε εξ ολοκλήρου με μία μοκέτα , σήμερα όμως φαίνεται στην παλιά του μορφή.

Όλη η διαδικασία ανακαίνισης διασώζεται στο » ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΩΣ Ι. Ν. ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΟΛΥΔΡΟΣΟΥ» που εκδόθηκε με επιμέλεια Χρυσοστόμου Λαμπρίδη, ο οποίος ως Πρόεδρος της Ερανικής Επιτροπής αλλά και εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου είχε ουσιαστική συμμετοχή σε κάθε επί μέρους ζήτημα. Όπως ο ίδιος πολλές φορές ανέφερε συγκεντρώθηκαν τότε περίπου 1.100.000 δραχμές , ποσό αντίστοιχο με περισσότερες από 4.000 χρυσές λίρες Αγγλίας , ή 1.200.000 σημερινά ευρώ!!! Σε αυτό το λεύκωμα μπορεί κανείς να διαβάσει την ιστορία του ναού, να δει παλιές φωτογραφίες, πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν τότε και περιγραφή της ημέρας των εγκαινίων. Ο Χρυσόστομος Λαμπρίδης ήταν το πρόσωπο που όχι μόνον στα έργα του Αγίου Δημητρίου ήταν ο προεξάρχων αλλά και σε όλα τα έργα εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος είχε συμμετοχή και πρωτοβουλία για σχεδόν μισόν αιώνα. Για την όλη δράση του ανακηρύχθηκε Μεγάλος Ευεργέτης και τιμήθηκε με » Αργυρόν Μεγαλόσταυρον » του Αγίου Δημητρίου από τον Μητροπολίτη Σεβ/το κ. Τίτο , μετά από πρόταση του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου , την 26η Οκτωβρίου 2007 στις εκδηλώσεις για τα 430 έτη του ναού. Η παλαιότερη αρχειακή αναφορά που υπάρχει στη Μητρόπολη Παραμυθιάς σχετικά με την Εκκλησία Βλαχωρίου είναι του έτους 1827, όπου και αναφέρεται ότι το χωριό τότε είχε 13 σπίτια. Εκείνη την χρονολογία αναφέρονται δύο ιερείς στο χωριό. Ο ένας ήταν ο παπα-Γιώτης Μαρτίνης γόνος του γενάρχη των Μαρτιναίων και πρώτου κατοίκου της νεώτερης ιστορικής φάσης του χωριού Τάση-Μαρτίνη. Στη συνέχεια τον διαδέχτηκε ο παπα-Γιάννης άγνωστων λοιπών στοιχείων. Ακολούθησε ο παπα-Γιώτης (Μάκος) που ήταν εφημέριος το 1888 όταν καταστράφηκε ο ναός από πυρκαϊά. Για κάποιο χρονικό διάστημα μετά τον θάνατό του εξυπηρέτησε την ενορία ο παπα-Μάρκος (Ράπελλας) που ήταν πρωτοπρεσβύτερος και εφημέρευσε κυρίως στο Σοπετσέλι (Δίλοφο) Ζαγορίου. (+ 1906) Στη συνέχεια ο παπα-Θόδωρος (Μαρτίνης) που πέθανε το 1918 ,είχε διατελέσει σε μοναστήρι όπως φανερώνει ο τίτλος «Σακελλίων» που υπογράφει σε έγγραφο του 1898 και τον διαδέχτηκε ο παπα- Δημήτρης (Διώχνος +1926). Στα επόμενα 22 χρόνια το χωριό εξυπηρετήθηκε από ξενοχωρίτες ιερείς, παπα-Σπύρος (Γκοντόρης) από Ραβενή , 1927-1928, παπα-Νικόλας (Πούλιας) από Γρίμποβο (1928-1943) , τα επόμενα πέντε χρόνια κατά σειρά οι παπα- Κώστας από Δοβλά, παπα-Σωτήρης από Ελευθεροχώρι, παπα-Φίλιππας από Ραβενή, παπα- Γιώργης από Ζάλογγο,

παπα- Δημήτρης από Φτέρη και Παπα- Κώστας από Οσδίνα. Από το 1948 μέχρι τις 23-12-1978 εφημέρευσε ο χωριανός μας παπα- Χρήστος (Μπούντας) . Επί της εφημερίας του έγιναν όλα τα αναστηλωτικά έργα των ιερών ναών του χωριού μας. Ο παπα- Χρήστος το 1948 φοίτησε για λίγο στην Ιερατική Σχολή Βελλάς και αργότερα έλαβε τον τίτλο του » Οικονόμου». Μετά τον θάνατό του υπηρέτησαν στο χωριό μας τρεις ιερείς μέχρι την 7-3-1999. Ο παπα-Βασίλης Πέτσης από την Τσορίλλα, ο παπα-Λευτέρης Μπούρμας από το Νεοχώρι και ο παπα- Γρηγόρης Χρήστου από την Οσδίνα. Στη συνέχεια ανέλαβε ο χωριανός παπα-Δημήτρης Μαρτίνης που χειροτονήθηκε Διάκονος στις 8-11-1998 και φοίτησε για τέσσερα χρόνια στη Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελλάς. Υπηρέτησε συγχρόνως ως το 2009 για 7,5 χρόνια στο Γραφείο Διοίκησης της Ιεράς Μητροπόλεως Παραμυθίας και από το 2009 τοποθετήθηκε μέλος του Ηγουμενοσυμβουλίου της Ι. Μ. Παγανιών με αρμοδιότητα και ευθύνη του Ιερού Μετοχίου Μίχλας.

Στο αρχείο γάμων της Μητρόπολης διασώζονται οι τελεσθέντες γάμοι από το 1900 και μετέπειτα με πρώτο Βλαχωρίτικο γάμο εκείνου του έτους , αυτόν του Ευάγγελου Αν. Λαμπρίδη με την σύζυγό του Μαρία. Διασώζεται επίσης και παλαιότερο σημείωμα , εγγυητικόν ελευθερογαμίας του Ιωάννου Διώχου με την Αγγελική Μαρτίνη, του έτους 1898 , το προαναφερθέν με την υπογραφή του ιερέως » Σακελλίων Θεόδωρος» .

Από τους ιεροψάλτες που για πολλά χρόνια υπηρέτησαν το ναό ξεχωρίζουν στις αρχές του 20ου αιώνα ο Γεώργιος Λάμπρου,(+1952) στη συνέχεια ο Ιωάννης Φώτσης (+1993) και από το 2001 ο Γεώργιος Απ. Μαρτίνης που είναι και ο Πρόεδρος του χωριού με την μεγαλύτερη θητεία».

Πηγή: katoci.com